

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Съфинансирано по програма „Правосъдие“ на ЕС

ВЪВЕДЕНИЕ

Въз основа на стратегията на ЕМСС 2022-2025 г., работният план за 2023-2024 г. беше приет на Общото събрание през 2023 г. в Любляна. В сравнение с няколко предишни години, изпълнението на този план вече не беше възпрепятствано от COVID-19 и последиците от него. Предвидените дейности са изпълнени по предвидения начин. Проведена е комбинация от присъствени и онлайн срещи за изпълнение на този план, като се вземат предвид екологичните и финансовите ограничения.

1. Функциониране на Асоциацията

1.1. Общо събрание

По време на Общото събрание през 2023 г. единствената сесия за членовете, която се занимаваше с функционирането на асоциацията, беше организирана на 7 юни в Любляна. По време на заседанието бяха избрани 2-ма членове на Изпълнителния борд. На Общото събрание през 2024 г. (през юни в Рим, Италия) ще трябва да бъдат избрани 5 членове на Изпълнителния борд и президентът на ЕМСС.

1.2. Изпълнителен борд

1.2.1 Функциониране на Асоциацията

Изпълнителният борд отговаря за управлението на организацията между Общите събрания. Той проследява развитието в държавите членки по отношение на независимостта на съдебната система и съдебните реформи. Той се занимава с финансовите въпроси на Асоциацията, функционирането на органите и външните отношения на ЕМСС.

Срещи

През 2023/2024 г. са проведени шест заседания на Изпълнителния борд. През 2023 г. бяха проведени две присъствени срещи, през юни във Вилнюс и през ноември в Хага. През октомври 2023 г. беше проведено ad hoc заседание на Изпълнителния борд по отношение на приемането на новата регулаторна рамка на Висшия съдебен и прокурорски съвет на Босна и Херцеговина. През 2024 г. бяха проведени още две присъствени срещи, през февруари в Париж и през април в Брюж. През май 2024 г. се проведе онлайн среща.

Стратегия на ЕМСС 2022-2025

Стратегическият план на ЕМСС за 2022-2025 г. беше приет на Общото събрание на 2 юни 2021 г. Планът служи като основа за Рамковото споразумение за партньорство на ЕС, което ще гарантира годишните оперативни безвъзмездни средства от Европейската комисия.

Защита на върховенството на закона и застъпничество

Общото събрание на ЕМСС в Любляна (7-9 юни 2023 г.) единодушно одобри кандидатурата на **Висшия прокурорски и съдебен съвет на Босна и Херцеговина, Висшия съвет на магистратурата на Молдова и Висшия съвет на правосъдието на Украйна.**

Целта на предоставянето на статут на наблюдател на ЕМСС на институциите на страните кандидатки за членство в ЕС е да се улесни запознаването им с достиженията на правото на ЕС, както и със стандартите и насоките, установени от ЕМСС в областта на правосъдието – организация на правосъдието и по-конкретно независима съдебна система. ЕМСС има за цел да подпомага съветите при установяването на независима, но отговорна съдебна система в съответствие с европейските стандарти. Статутът на наблюдател позволява на съдебните органи на тези страни кандидатки тесни и преки връзки с техните контрагенти в ЕС. Чрез активно участие в проекти на ЕМСС и други дейности наблюдателите не само установяват силни връзки между съветите на съдебната власт и органите за алтернативно съдебно управление и получават ценна представа за техните най-добри практики, но също така имат пряк достъп до знанията и експертния опит на ЕМСС в различни области на дейността на съдебните съвети и на съдебната власт като цяло. Наблюдателите се насърчават да използват и адаптират разработените стандарти към специфичните нужди на техните съдебни системи под съвета и надзора на членовете и Офиса на ЕМСС.

Изпълнителният борд следеше отблизо развитието в конкретни държави членки, като например Унгария, Полша, Испания и Словакия. Развитието в тези страни също се обсъжда редовно по време на месечните онлайн срещи на председателите на съдебните мрежи.

През октомври 2023 г. се проведе ad hoc заседание на Изпълнителния борд относно приемането на нова регулаторна рамка за Висшия съдебен и прокурорски съвет на Босна и Херцеговина.

През април 2024 г. Изпълнителният борд на ЕМСС направи съвместно изявление заедно с Европейската асоциация на съдиите относно обновяването на испанския Генерален съвет на съдебната власт (CGPJ). Това съвместно изявление е резултат от тясното сътрудничество между председателите на съдебните мрежи.

През април 2024 г. ЕМСС също взе под внимание и сподели със своята общност официален призив за внимание и действие от страна на лидерите на Европейския съюз и Съвета на Европа, отправен от неговите партньори ЕАЈ, АЕАЈ, МЕДЕЛ и съдиите към съдиите, по отношение на отказа за условно освобождаване на съдия Мурат Аслан. Като се има предвид, че този един случай представя общото положение на лишените от свобода съдии в Турция.

1.2.2 Финанси на Асоциацията

Изпълнителният борд отговаря за бюджетните въпроси на Асоциацията. През лятото на 2021 г. Европейската комисия прие предложението на ЕМСС за Рамково споразумение

за партньорство. В резултат на това ЕМСС в момента се финансира чрез годишна оперативна безвъзмездна помощ съгласно Рамково споразумение за партньорство 2022-2025 г.

През август 2023 г. ЕМСС представи предложение за оперативна безвъзмездна помощ за 2024 г. до Европейската комисия, което беше прието. През юли Европейската комисия също увеличи цените на единичните разходи за пътуване със самолет, които Изпълнителният борд на ЕМСС реши да прилага за всички дейности, предприети след 1 януари 2023 г.

1.2.3 Постоянен офис (персонал)

Изпълнителният борд отговаря за функционирането на постоянния офис на ЕМСС. Към 2023 г. персоналът на Офиса на ЕМСС се състои от директор, работещ на пълен работен ден (г-жа Милда Трейге); Александра Свиталска, политически съветник, работещ на пълен работен ден; Г-н Франс ван Дайк по договор за командироване за един ден седмично като изследовател/съветник по Проекта за независимост, отчетност и качество на съдебната система.

1.2.4 Група по вътрешна организация

Една от организационните трудности, посочени от Изпълнителния борд през предходните години, беше намаляващият интерес на членовете на ЕМСС да поемат активна роля в разработването и координирането на дейностите на ЕМСС. Беше решено да се създаде група за вътрешна организация, както и да се подходи активно към новите състави на съдебните съвети в членовете на ЕМСС. В Общото събрание през 2023 г. в това отношение беше постигнато съгласие за следното:

- 1) да се задължат членовете и наблюдателите на ЕМСС да организират най-малко две събития годишно пред националните съдебни органи, където да бъдат представени резултатите от работата, извършена от ЕМСС;
- 2) да се разработи и използва пакет и процес за въвеждане, състоящ се от подробно въвеждащо ръководство и приветствено писмо, което да се сподели с новите членове и наблюдатели, както и с новите състави на съветите.
- 3) да се натовари Офисът на ЕМСС със задачата да разработи пакета за въвеждане и организиране на срещи за въвеждане, когато е необходимо.

За тази цел беше разработено актуализирано подробно ръководство за ЕМСС заедно с приветствено писмо. През 2023-2024 г. този пакет за въвеждане беше споделен с шест интуиции – три съвета, които станаха наблюдатели на ЕМСС през 2023 г., и три съвета с обновен състав. На 3 октомври 2023 г. се проведе онлайн опознавателна среща, на която координаторите на проектите на ЕМСС и президентът на ЕМСС представиха работата на мрежата.

През март 2024 г. Офисът на ЕМСС изпрати искане за информация относно изпълнението на първата препоръка (организиране на събития за споделяне на материалите на ЕМСС) до своите членове и наблюдатели. Бяха получени отговори от четиринадесет членове и наблюдатели на ЕМСС, което представлява 35 % от всички членове и наблюдатели на ЕМСС. Въпросникът се фокусира върху това дали три документа, разработени от ЕМСС през 2023 г. (декларацията от Любляна, модела на кодекса за поведение и доклада по проект за независимост и отчетност), са били споделени с членовете на Съвета на съдебната власт, съдебната система, широката общественост и други държавни органи и заинтересовани страни. Мнозинството от членовете и наблюдателите отговориха, че поне един от тези документи е бил представен на членовете на Съвета на съдебната власт на заседание и е предоставен на съдебната система чрез вътрешен уебсайт или други средства (напр. бюлетин). Нито един от респондентите не е посочил активни събития за представяне на тези материали на съдебната власт като цяло. Що се отнася до представянето пред широката общественост, бяха положени усилия за публикуване на документите на външни уебсайтове. Няколко от респондентите също посочиха, че са използвали тези и предишни материали на ЕМСС в отношенията с други държавни органи, като един отбеляза, че това се прави непрекъснато.

В заключение, прилагането на първата препоръка, приета на Общото събрание от 2023 г., беше ограничено.

Трябва да се обърне внимание на факта, че намаляването на участието в събитията на ЕМСС вече не се усеща, интересът за поемане на активна роля в ръководенето на проекти на ЕМСС остава. Беше стартирана допълнителна инициатива за ангажиране на общността на ЕМСС чрез публикуване на бюлетин.

1.2.5 Сътрудничество и външни връзки

Европейска комисия и Европейски парламент

ЕМСС продължи сътрудничеството с партньори за насърчаване и запазване на върховенството на закона. За тази цел ЕМСС продължи да бъде партньор на Европейската комисия по въпроси като функционирането на съветите на съдебната власт, съдебната независимост, качеството и ефикасността на правосъдието.

ЕМСС допринесе за доклада на Европейската комисия за върховенството на закона. ЕМСС също допринесе, чрез своите членове, за информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2024 г. Докладът за върховенството на закона за 2024 г. ще бъде представен на членовете и наблюдателите на ЕМСС през юли/август 2024 г.

По покана на Европейската комисия, представителят на ЕМСС (г-жа Мария Гкана) представи работата на ЕМСС в областта на проучванията на потребителите на съда на срещата на националните точки за контакт на съдебните системи през октомври 2023 г. Директорът на Офисът на ЕМСС представи работата на ЕМСС в областта на

разпределението на делата през май 2024 г. в Европейската комисия на среща на националните точки за контакт за доклада за върховенството на закона.

Представителите на ЕМСС следяха отблизо работата на комисията LIBE, като през юли 2023 г. президентът на ЕМСС беше поканен да говори в комисията за съдебната независимост.

Европейска мрежа за съдебно обучение

ЕМСС е партньор по ЛОТ 4 на Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN). През 2023 г. ЕМСС участва активно в организирането на Judges@Europe Forum, което е силно въздействащо обучение по върховенството на закона за съдии, проведено на 25-27 октомври в Сиракуза (Италия). Президентът на ЕМСС г-жа Далия Васариене изнесе презентация и модерира работна сесия във форума.

През януари 2024 г. представители на ЕМСС участваха в срещата на партньорите по ЛОТ 4, където беше предложена подкрепата на ЕМСС за дългосрочни съдебни стажове в Съда на Европейския съюз и Европейския съд по правата на човека. За целта бяха изпратени официални писма с искане за подкрепа на конкретните кандидати до Съветите на страните, от които бяха избрани участниците.

Академия по европейско право

През май 2022 г. в Брюксел беше създаден Форумът на ЕС на съдебните и юридическите професии. Този форум обединява заинтересованите страни, представляващи различни съдебни професии: АСА-Europe, АЕАJ, ССВЕ, ЕАJ, Мрежата на председателите на върховните съдебни съдилища на Европейския съюз и УЕНJ.

През декември 2023 г. в Брюксел се проведе втора конференция на този форум на тема „Медиите и правните професии“, където г-жа Мария Гкана (член на Висшия съдебен съвет за административно правосъдие на Гърция) представи работата на ЕМСС в тази сфера.

Офисът на ЕМСС активно допринесе за организирането на конференцията чрез медийна кампания. През април 2024 г. ССВЕ беше домакин на срещата на членовете на Форумта, на която беше взето решение за организиране на третата конференция на Форумта през ноември 2024 г. на тема "Ускоряване на правосъдието чрез иновации".

През ноември 2023 г. Изпълнителният борд на ЕМСС делегира нов представител в настоятелството на ERA. Г-жа Мадлен Матийо (ВСМ Франция) ще представлява ЕМСС.

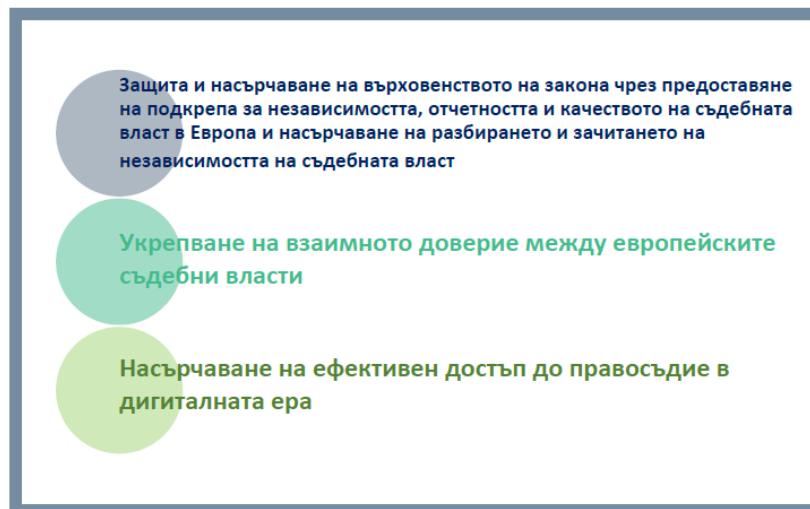
През април 2024 г., след съгласието на Изпълнителния борд, ЕМСС стана асоцииран партньор в предложението на ERA до Европейската комисия относно „Подобряване на съдебното сътрудничество с използването на информационни и комуникационни технологии в трансгранични граждански и наказателни дела“. В случай на успех, проектът ще се съсредоточи върху взаимното обучение чрез споделяне на най-добрите

практики между институциите на няколко държави-членки на ЕС. Членовете и наблюдателите на ЕМСС ще могат да присъстват на тези учебни посещения срещу намалена такса.

2. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ПЛАН

Стратегическият план на ЕМСС 2022-2025 г. беше приет на онлайн Общото събрание на 2 юни 2021 г. Планът послужи като основа за Рамковото споразумение за партньорство на ЕС, което ще гарантира годишните оперативни безвъзмездни средства от Европейската комисия.

Стратегически цели на ЕМСС за 2022-2025 г.:

2.1.1 Основни проекти

Основен проект 1: Независимост, отчетност и качество на правосъдието

През 2023/2024 г. работата по проекта се състоеше от няколко дейности в областта на независимостта и отчетността и качеството на съдебната система. Дейностите следваха цикъла на подобрения, въведен в предишния период на проекта. Въпросите за съдебната независимост и качество изискват постоянно внимание, особено след последните събития в няколко държави членки на Европейския съюз, където спазването на принципите на върховенството на закона поражда загриженост.

На последното общо събрание в Любляна ЕМСС реши да организира групи за диалог през 2023/2024 г., за да обсъди резултатите от индикаторите за независимост и отчетност, както и индикаторите за качеството на съдебната система. Групите за диалог отговарят на цикъла на подобрения, който ЕМСС е приел като метод за отделни членове и наблюдатели за подобряване на тяхната независимост и отчетност. Този метод е приложен за първи път и по отношение на качеството.

Бяха сформирани шест групи за диалог на принципа две по две с оглед сходството на правната система. През месеците януари и февруари 2024 г. бяха проведени шест

присъствени срещи в Австрия (Виена), Братислава (Словакия), 2 срещи в Брюксел (Белгия), Дъблин (Ирландия) и Хелзинки (Финландия). Последваха пет онлайн срещи.

Освен това през 2023/2024 г. в Брюксел (Белгия) бяха проведени три присъствени срещи на цялата група по проекта през октомври, декември и април. Последва онлайн среща през май. По време на тези срещи, както и чрез многобройни обмени по електронна поща, проектната група свърши значителна работа във всички области на проекта.

Имаше четири основни направления на работа:

- Независимостта и отчетността;
- Качеството на съдебната система;
- Проучване сред потребителите на съда;
- Подготовката за проучване за съдебната независимост през 2025 г.

Независимост и отчетност на съдебната власт

През 2023-2024 г. се проведе съществена част от цикъла за подобрене на съдебната система, който ЕМСС стартира – групите за диалог. Тези малки групи, организирани съгласно правилата на Chatham House, дават възможност за открита и задълбочена дискусия на основните предизвикателства, пред които са изправени съдебните органи по отношение на независимостта и отчетността на съдебната система. Тази година за първи път бяха обсъдени и цялостната роля на Съдебните съвети по отношение на качеството на съдебната власт и предизвикателствата в областта. Втората онлайн среща беше посветена на търсене на възможни решения и обсъждане на ангажиментите за подобряване на Съветите.

На пленарните заседания на проектната група беше обсъден въпросът за политическата принадлежност на съдиите по отношение на съдебната независимост, което доведе до предложение за минимални стандарти за политическа принадлежност на съдиите.

Качество на съдебната система

За 2023/2024 г. бяха предложени няколко възможни направления на дейност по отношение на качеството на съдебната система. Групата по проекта реши да приеме достъпа до правосъдие като всеобхватна концепция за тази година и да сподели най-добрите практики по отношение на уязвимите хора. Бяха избрани шест групи от уязвими хора, за да има по-целенасочена дискусия и да се структурират най-добрите практики. Изготвено е ръководство за най-добри практики.

Проучвания на потребителите на съда

Проектната група продължи работата си в две посоки. Първо, допълнително беше проучена възможността за провеждане на проучване сред ползвателите на съда в целия ЕС. През октомври 2023 г. представител на ЕМСС представи работата на ЕМСС на срещата с Европейската комисия. Беше договорено, че в случай че финансирането бъде

осигурено, може да се използва съществуващото проучване на потребителите на съдилищата на ЕМСС, но то трябва да бъде подсилено с въпроси за качеството. В светлината на горепосоченото проучването сред потребителите на съдилищата на ЕМСС беше обогатено с няколко въпроса за качеството.

На второ място, беше споделян опитът на Съдебните съвети, които наскоро направиха проучване сред потребителите на съдилищата. ВСМ Франция и Висшият съдебен и прокурорски съвет на Босна и Херцеговина представиха своя опит.

Проучване за съдебната независимост 2025 г

Екипът на проекта също така актуализира въпросника, който да се използва за проучването сред съдиите през 2025 г. Въпреки че беше договорено, че за да се даде възможност за наблюдение на промените във времето, въпросникът трябва да остане по същество същият, групата по проекта се съгласи да добави въпроси по отношение на вербалното и физическо насилие срещу съдии. Подготовката за проучването ще продължи през третото тримесечие на 2024 г.

Проект 2 Форум на ЕМСС за дигитално правосъдие

Форумът за дигитално правосъдие на ЕМСС беше създаден като реакция на кризата с COVID-19 и значителните предизвикателства, които тя доведе до функционирането на съдебните системи, заедно с ускоряването на развитието на цифровизацията на съдебните системи.

През 2020 г. и 2021 г. Форумът за дигитално правосъдие на ЕМСС

се съсредоточи върху организирането на поредица от онлайн семинари, фокусирани върху четири основни области: (I) събиране на данни, алгоритми, машинно обучение и AI (изкуствен интелект): използване в съдебните органи; (II) Пандемия от COVID 19: разкрити слабости на съдебните системи и необходимите стъпки за правилен път напред; (III) въпроси, свързани с GDPR: публикуване на съдебни решения, анонимизиране и GDPR; балансиране на защитата на данните и съдебната прозрачност; (IV) цифров домейн и съдебна независимост: възможните последици от цифровизацията и инструментите за ИИ върху съдебната независимост.

През 2022/2023 г. в Сан Себастиан (Испания) в помещенията на Центъра за съдебна документация (CENDOJ) се проведе присъствена среща на Форума за дигитално правосъдие относно балансирането на защитата на данните и съдебната прозрачност. През май 2023 г. се проведе онлайн среща на членовете на Форума с цел представяне на предложението на Европейската комисия за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и достъпа до правосъдие по трансгранични граждански, търговски и наказателни дела и изменение на някои закони в областта на съдебното сътрудничество.

През 2023/2024 г. беше взето решение да се разгледат текущите проекти в членовете и наблюдателите на ЕМСС, както и да се разгледат инициативите и работата на

европейските партньори. В светлината на горното бяха организирани два онлайн семинара:

-През март 2024 г. семинар на EU AI act, с представител на Европейската комисия;

-През май 2024 г. семинар по Становище № 26 на КСЕС с членовете на работната група.

Домакин на присъствено събитие на Форума за дигитално правосъдие беше ВСМ на Румъния на тема „Използване на AI при обобщаване на правни документи“, където най-добрите практики в областта бяха споделени от представителите на Съвета на Европа, Касационния съд на Франция, ВСМ на Румъния и ВСС на Нидерландия.

2.1.2 Други дейности

Тематична група за диалог на ЕМСС относно привлекателността на съдийската кариера

Вниманието на ЕМСС беше насочено към проблема с намаляващата привлекателност на съдийската професия и през септември 2022 г. беше създадена тематична група за диалог относно привлекателността на съдийската кариера (условия на труд).

Целта на тази тематична работна група беше първо да оцени дали привлекателността на съдебната кариера се разглежда като реален проблем, да идентифицира факторите, които могат да направят съдебната кариера непривлекателна или по-малко привлекателна и да изготви ръководство за най-добри практики, което да включва мерки за подобряване на привлекателността на съдебната кариера.

През 2023/2024 г. участниците в групата са попълнили анкета относно препятствията, които са срещнали и преживели, като те бяха споделени и на първоначална онлайн среща. Въз основа на тази информация, четири основни групи предизвикателства бяха открити от координаторите: стесняващ се кръг от кандидати, процедури за подбор, условия на труд и възнаграждение.

През 2023/2024 г. бяха проведени две присъствени срещи на работни групи в Брюксел (ноември 2023 г.) и в Рига (март 2024 г.), последвани от две онлайн срещи през януари и април. Първата присъствена среща беше използвана за споделяне на добри практики във връзка с разширяване на кръга от кандидати и процедури за подбор, а втората за обсъждане на условията на труд и възнагражденията. И двете срещи се възползваха от гледната точка на външни експерти в съответните области, което обогати дискусиите и допринесе за качеството на предложените препоръки.

2.2 Укрепване на взаимното доверие между съдебните органи в Европа

Дейности и проекти

Обедни семинари на ЕМСС

За да насърчи взаимното познаване и доверие между членовете и наблюдателите на ЕМСС, особено по време на дистанционни срещи, ЕМСС започна да организира редовни обедни семинари. Тази дейност беше продължена като жизнеспособна възможност за привличане на членовете и наблюдателите на ЕМСС по отношение на различни теми, свързани с независимостта на съдебната система през 2023/2024 г.

Всеки 3-ти вторник от месеца се организира семинар по централна тема. Външни лектори и други заинтересовани страни могат да бъдат поканени да се присъединят. През 2023/2024 г. бяха организирани следните семинари:

- Представяне на доклада за върховенството на закона за 2023 г. (септември 2023 г.)
- Изкуствен интелект, (октомври 2023 г.)
- Връзка между съдебната система и медиите и свободата на изразяване на съдиите (ноември 2023 г.)
- Проучвания на правните нужди (януари 2024 г.)
- Представяне на изследване за разпадането на върховенството на закона (март 2024 г.)
- Актуална информация за ситуацията в Полша (април 2024 г.)
- Външен преглед на ВСПС на Босна и Херцеговина и новия проект на закон за ВСС (май 2024 г.)

Да подобри взаимното познаване и разбиране на съдебните системи

Искания за информация

Споделянето на информация и най-добри практики между членовете и наблюдателите на ЕМСС е важна характеристика на мрежата. През 2023/2024 г. редица въпросници бяха споделени между членовете и наблюдателите.

През ноември 2023 г. Офисът на ЕМСС стартира инициативата за създаване на форум на ЕМСС, за да улесни директното споделяне на информация в раздела само за членове на уебсайта на ЕМСС. До тази дата форумът все още се тества.

Преводът е изготвен от дирекция „Международна дейност и протокол“